

Twee jaar later

‘Leerdoelen zijn gehaald, maar iedereen is uitgeput’

Nu de campus weer verder opengaat voor onderwijs is het tijd om de schade op te nemen. Welke gevolgen heeft twee jaar coronacrisis voor studenten, docenten en het onderwijs? ‘We hebben vooral het contact gemist.’

Tekst Albert Sikkema en Luuk Zegers • Foto's Guy Ackermans

Sinds medio januari kunnen studenten weer onderwijs genieten op de campus, maar toch bleef het de eerste weken redelijk rustig in de onderwijsgebouwen. Lang niet alle docenten wilden midden in periode 3 de switch van online naar campusonderwijs maken. Te onhandig. Sommige studenten zagen er zelfs tegenop om naar de campus te gaan, vertelt beleidsmedewerker Jetske ten Caat. ‘Ze kennen hun medestudenten niet en voelen een drempel alsof ze in hun eentje naar een feestje of congres gaan waar ze niemand kennen.’

Ellis Hoffland, persoonlijk hoogleraar Bodembioogie en bestuurslid van de Board of Education, koos er in

‘Onder hoge druk is veel bereikt, maar dat kostte ook veel energie’

‘Een student had intussen een fortuin verdiend met cryptomunten’

overleg met haar studenten voor om wél weer college te geven op de campus. Zo’n twee derde van haar studenten wilden graag naar de campus komen, ‘ze waren het thuiszitten zat’. En Hoffland herontdekte de grote voordelen van de collegezaal: ‘interactie, elkaar in de ogen kijken, vragen stellen’.

Opluchting

Bettina Bock, persoonlijk hoogleraar Inclusieve Plattelandsontwikkeling en eveneens bestuurslid van de Board of Education, voelt opluchting nu de coronamaatregelen weer zijn versoepeld. Na twee jaar coronaonderwijs constateert ze uitputting onder docenten en studenten. ‘Veel onderwijs is doorgegaan en daarbij zijn de leerdoelen gehaald, aldus een eerste evaluatie. Maar studenten missen contact, discussie, kritische reflectie en ervaring opdoen buiten de universiteit.’ Daarnaast schat het onderwijsbestuur in dat een deel van de studenten vertraging heeft opgelopen en dat er dit jaar daardoor minder studenten afstuderen. Ook verwacht Bock een inhaalslag van studenten die hun thesis eerder

'Sommige studenten zagen er zelfs tegenop om naar de campus te gaan.'

Geen grote studie vertraging

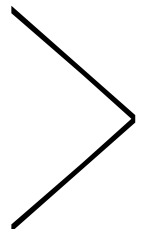
Wageningse studenten hebben over het algemeen geen grote studie vertraging opgelopen tijdens de coronacrisis. Dat blijkt uit cijfers van de afdeling Education & Student Affairs. Het aantal bachelorstudenten dat binnen drie jaar (de nominale studieduur) het diploma haalde, daalde de afgelopen twee jaar wel iets (met 3 procent en 4 procent) voor de twee cohorten die tijdens de coronaperiode studeerden, maar verschilt amper met de bachelorstudenten die niet tijdens corona studeerden. Het aantal masterstudenten dat na twee jaar (de nominale studieduur) klaar was, daalde wel meer de afgelopen twee jaar (met 7 procent en 4 procent). 'Masterstudenten hebben met name vertraging opgelopen tijdens hun stage en/of afstudeervak door de coronarestricties', zegt data-analist Geertje Braat. 'Maar na het derde studiejaar is het aantal geslaagde masterstudenten weer normaal.' Ook het aantal studiestakers nam de afgelopen jaren niet noemenswaardig toe.

door corona hebben uitgesteld.

Al met al zorgt corona al bijna twee jaar voor veel onzekerheid op onderwijsgebied, aldus Vera Hartman en Judith Kikkert, studenten die net als Bock actief zijn in de Board of Education. Kikkert: 'Niet weten waar je aan toe bent; dat was de afgelopen twee jaar de leidraad voor zowel docenten als studenten.' Volgens haar stellen docenten zich erg flexibel op. 'Zodra campusonderwijs

is toegestaan, zijn bijna alle docenten bereid om dat weer aan te bieden. Tegelijkertijd proberen ze hybride opties aan te bieden voor studenten in quarantaine. Die omschakelingen zorgen voor veel extra werkdruk. Je merkt dat iedereen coronamoe is. Onder hoge druk is veel bereikt, maar dat kost ook veel energie.'

Hartman vult aan: 'Voor studenten was het een zware tijd. Online onderwijs is heel anoniem en *straight to the point*. Je leert docenten en medestudenten niet goed kennen. Studeren is meer dan alleen colleges volgen en practica doen. Het gaat om de ontwikkeling tot een kritisch mens. Dat leer je juist rondom het onderwijs, zoals in de commissies en de groepswerkdynamiek op de campus. Aan de andere kant hebben we door de switch naar online ook veel nieuwe skills geleerd. We zijn bijvoorbeeld een stuk flexibeler geworden en er ontstaan nieuwe onderwijsvormen. Die kant van het verhaal mag ook wel eens worden benoemd.' Een belangrijk pijnpunt in de afgelopen jaren is het beperkte contact tussen docent en student en tussen

'De leuke dingen om studeren heen, zoals met vrienden afspreken, waren lang een soort van illegaal.'

studenten onderling. Docenten worstelen daar mee, vertelt Hartman. 'Wageningen staat toch bekend om dat kleinschalige, dat persoonlijke contact. De kwaliteit van het onderwijs hangt daar ook mee samen. Docenten willen hun studenten bereiken, maar hoe doe je dat online? Of studenten het verhaal kunnen volgen, moeten ze aflezen aan de enkeling die zich actief mengt in de online colleges.'

Cryptomunten

Meerdere docenten hebben vermoedens dat een deel van de studenten is afgehaakt. Soms worden die vermoedens bevestigd met verhalen. Zo kreeg docent Internationaal Land and Water Management Alex Bolding een mailtje van een student die al anderhalf jaar onder de radar zat. 'Hij was gestopt, had een fortuin verdiend met cryptomunten en wilde nu weer verder met de studie.' Ook kent Bolding verhalen van jongens die afhaak-

'Nieuwe eerstejaars kennen bijna niemand van hun studie'

'Bij docenten zie ik vooral schade als ze jonge kinderen hebben'

ten tijdens de lockdowns en gingen gamen. Volgens Bolding snakten studenten naar campusonderwijs. Dat mag sinds kort weer, maar inmiddels hebben bij een vak van een collega-docent dertig van haar 65 studenten positief getest. 'Dus dan moet je toch weer online.'

Alleen op een kamer

Het eerste coronajaar was nog wel te doen, vindt Bolding. 'In het begin gingen we in de crisismodus, snel online vakken ontwerpen, we leerden veel en probeerden er het beste van te maken. Maar op gegeven moment is de pijp leeg. Ik was na één jaar uitgeblust, had geen zin meer. Dat merkte ik ook bij studenten; de participatie online nam af. Ik snap dat wel. De studie leek geweldig, met ieder jaar een buitenlandexcursie of stage, maar dat is hen de afgelopen twee jaar ontnomen.'

Bolding maakt zich zorgen over de mentale schade als gevolg van de pandemie. 'We hebben nu eerstejaars die elkaar alleen kennen van het Teams-icoontje. Dat leidt tot vereenzaming als je in isolatie zit en je niet in een leuk studentenhuus woont.' Ook over promovendi en docenten maakt hij zich zorgen. 'In mijn groep zitten acht nieuwe promovendi, maar ik ken ze niet. Ze zitten veel op kantoor, maar wij waren er niet meer. Dat maakt eenzaam. Bij docenten zie ik vooral schade bij docenten met jonge kinderen. Mijn kinderen zijn de deur uit, ik kan thuis rustig werken. Jonge ouders hebben het sowieso al zwaar door de gebroken nachten en opvoe-

ding. Als ze dan ook nog eens beiden werken vanuit huis waar ze de kinderen opvangen: dat hakt erin.'

Afwezig

Ook de studentenraad maakt zich zorgen om het welzijn van studenten. Zo wijst voorzitter Daphne Louws op een Trimbos-onderzoek waaruit blijkt dat 51 procent van de studenten (wo en hbo) het afgelopen jaar last had psychische klachten. 'Tenzij corona écht weer gevaarlijk muteert, willen we nooit meer terug naar volledig online onderwijs.'

Sterre Hoek van Dijke zit namens de studentenraad in de Education Enhancement werkgroep. Volgens haar heeft een groot deel van de studenten de coronahoudbaarheidsdatum wel bereikt. 'De rek is eruit. Nieuwe eerstejaars kennen bijna niemand van hun studie. Ze zijn vaker eenzaam en op zichzelf. En ook de leuke dingen om studeren heen, zoals met vrienden afspreken, waren lang een soort van illegaal.' De heropening van de campus en de maatschappij zijn dan ook zeer welkom. 'Als je naar de campus gaat voor onderwijs, kom je ook in de campusbubbel. Als je de roltrap op gaat, zie je posters met activiteiten, loop je een keer het hok van je studievereniging binnen en neem je een flyer mee. Dat is een stuk natuurlijker dan wéér een online pubquiz doen.'

Volgens Hoek van Dijke was studeren tijdens de lockdowns vooral lastig voor minder gedisciplineerde studenten. 'Ik denk dat de studenten met veel zelfdiscipline misschien wel betere cijfers en meer vakken hebben gehaald dan anders, omdat er minder afleiding was en ze het zelf konden plannen. Maar als je niet goed kan plannen, is het gewoon heel erg lastig. Niemand verplicht je om naar die online colleges te gaan of houdt in de gaten of jij oplet. En als je camera uitstaat, kun je in pyjama in bed colleges volgen. Niemand die het merkt.'

Er helemaal klaar mee

Bij student internationale Ontwikkelingsstudies Kasia Groenenberg ging de studie de afgelopen twee jaar 'in fases'. 'In het begin van de coronacrisis was ik heel streng en ging ik bij niemand op bezoek, behalve mijn vriendin, huisgenoten en familie. Daardoor had ik te weinig sociale contacten. Op sommige momenten was ik er helemaal klaar mee: ik zat de hele tijd thuis op mijn laptop, zat niet lekker in mijn vel en had er genoeg van. In onderwijsperiode twee van vorig studiejaar ben ik

drie maanden gestopt. Ik ben toen veel gaan wandelen, lekker naar buiten. Ik ga nu lossen om met de coronaregels en voel me een stuk beter.'

Aan het begin van het huidige collegejaar vertrok Groenenberg naar Florence voor een minor, maar daar kon ze alleen online colleges volgen. 'Toen ben ik vervroegd teruggekeerd naar Wageningen om hier campusvakken te volgen.' Hoe groot haar studieachterstand is, weet ze niet precies.

Groenenberg vindt dat de universiteit alle studenten moet benaderen met de vraag hoe het met ze gaat. 'Ik heb een hele actieve studiebegeleider, maar er zijn ook studenten die niets van hun studiebegeleider horen.' Er gaan stemmen op dat de universiteit de komende tijd extra onderwijs, discussie en activiteiten moet gaan organiseren om de studenten er weer bij te halen. Maar pas op, zegt Bettina Bock van de Board of Education, dat dit inhalen niet ten koste gaat van de overbelaste en uitgeputte docenten en onderwijsmedewerkers. ■

Hulpvraag toegenomen

Het aantal studenten dat om hulp vraagt aan de universiteit neemt toe, vertelt manager studentenwelzijn Door van der Sloot. In totaal meldden zo'n 1200 studenten zich afgelopen jaar aan voor hulp; ruim 200 meer dan het jaar ervoor.

'Ik denk dat die toename deels te verklaren is door een soort moedeloosheid', zegt Van der Sloot. 'We zitten inmiddels in de derde lockdown. Studenten ervaren motivatie- en concentratieproblemen, spanning, stress en depressieve klachten, van somberheid tot zwaardere klachten.'

'Om te voorkomen dat de wachtlijsten voor studentpsychologen teveel oplopen, zijn we aan de poort gaan screenen', vervolgt Van der Sloot. 'Om wat voor problemen gaat het en wat is daarvoor de beste oplossing? Dat kan de psycholoog zijn, maar voor minder ernstige gevallen bijvoorbeeld een ehealth-module bij Gezondeboel, een training bij Student Training & Support of een sessie met een van onze coaches, waarmee je tot drie gesprekken kan voeren om je hart te luchten.'

Overzicht van het hulpaanbod: wur.nl – zoek op 'student guidance'